

Vysvětlující poznámka Dikasteria pro legislativní texty *Il diritto canonico* o zákazu mazání záznamů ve farních matrikách křtů

Kanonické právo neumožňuje měnit nebo mazat záznamy v matrice křtů, s výjimkou oprav eventuálních chyb v zápisu. Účelem této matriky je zajistit jistotu ohledně určitých úkonů a umožnit ověření jejich skutečné existence.

Kán. 535 CIC ukládá povinnost každé farnosti vést vlastní matriku křtů. Tato matrika, kterou je farnost povinna uchovávat (kán. 535 § 1 CIC), slouží k zaznamenání svátostí, které katolická církev, stejně jako křest, uděluje pouze jednou. Jelikož křest je podmínkou pro přijetí ostatních svátostí, vedle zápisu o křtu se případně zaznamenává i udělení ostatních svátostí, které nelze opakovat (břimování a svátost svěcení), a také podmínkou pro další úkony, jako je uzavření manželství (které nelze znovu uzavřít, pokud není prohlášeno za neplatné), trvalé sliby v řeholním institutu, které zakazují vstup do manželství (kán. 535 § 2 CIC), změna obřadu (kán. 535 § 2 CIC) a osvojení (kán. 877 § 3 CIC), které v církvi vytváří překážku pro uzavření manželství (kán. 1094 CIC).

Matrika křtů tedy představuje objektivní záznam svátostných úkonů nebo úkonů souvisejících se svátostmi, které byly v minulosti v církvi uděleny. Jedná se o minulé církevní skutečnosti, které je třeba brát v úvahu z důvodu správného administrativního a pastoračního řádu, z teologických důvodů, z důvodu právní jistoty a také z důvodu případné ochrany práv dotyčné osoby a třetích osob.

Proto není povoleno měnit nebo mazat údaje zapsané v matrice, s výjimkou oprav případných chyb v zápisu. I když to kán. 535 CIC výslovně neuvádí, z imperativního znění norem, které předepisují zápis a osvědčení úkonů, lze tento absolutní zákaz bezpochyby vyvodit. Kdyby církev neměla tyto obecné normy o povinnosti zápisu křtu, nebylo by možné, aby církev sama vykonávala svátostnou činnost, protože „platné“ přijetí svátostí vyžaduje jistotu o přijetí křtu. Vysluhovatel svátosti nemůže povolit slavení dalších svátostí, pokud není potvrzeno přijetí křtu.

Do matriky křtů je však podle zákonných ustanovení nutné zaznamenat veškeré nové významné okolnosti, které vyplývají z kanonického práva a které musí být obvykle oznámeny správci farnosti, jenž je odpovědný za matriku. Jedná se, jak již bylo uvedeno, o přijetí svátostí břimování, svátosti svěcení, uzavření manželství, řeholní sliby, změnu obřadu a osvojení. Nezapsání těchto úkonů by bránilo běžnému a jednoduchému udělování svátostí v církvi, protože není rozumné, aby se v jednotlivých případech muselo vždy znovu ověřovat, zda byly tyto svátosti skutečně přijaty, což je podmínkou pro platnost dalších svátostí.

Matrika křtů však není seznamem členů, nýbrž záznamem o křtech, které se uskutečnily. Jejím jediným účelem je potvrdit historické církevní „faktum“, a nikoli potvrdit náboženskou víru jednotlivých osob nebo skutečnost, že daná osoba je členem církve. Přijaté svátosti a provedené záznamy totiž nijak neomezují svobodnou vůli těch věřících, kteří se na základě této svobodné vůle rozhodnou církev opustit.

Do matriky křtů musí být případně zapsán „*actus formalis defectionis ab Ecclesia Catholica*“, pokud nějaká osoba projeví vůli katolickou církev opustit. I když údaje obsažené v církevních matrikách nelze vymazat, s ohledem na účel vlastního zájmu a zájmu všech zúčastněných osob je možné na jednoduchou žádost dotyčné osoby v rámci kontradiktorního řízení doplnit její prohlášení o tomto záměru.

Křestní matrika umožňuje vydávat potvrzení o přijetí křtu, pokud má dotyčná osoba v úmyslu přijmout další svátosti. V takovém případě je záznam kromě potvrzení křtu dotyčné osoby zárukou vůči třetím osobám v katolické církvi, a to jak v případě uzavření manželství, tak vůči osobám, které mají za úkol zajistit platné udělení dalších svátostí nebo přijetí konkrétních závazků (jako jsou trvalé sliby v řeholním institutu), pro které je křest podmínkou.

Celý kanonický řád je v souladu s těmito zásadami. Například kán. 869 CIC vůbec nepředstavuje situaci nového udělení křtu. Pouze umožňuje knězi udělit křest *sub conditione* v případech, kdy je „nejisté“, zda osoba – obvykle dítě – přijala svátost. V takových případech nedochází k novému udělení křtu, protože kněz stanoví jako podmínku účinnosti svého úkonu, že křest neudělí, pokud osoba již byla pokřtěna.

Křest je totiž „objektivní“ prvek a nelze pokřtít toho, kdo je již pokřtěn, protože takový úkon by byl ze svátostného hlediska prostě „neplatný“ (nullus).

Pro zápis úkonů je nutné mít jistě zjištěnou informaci o skutečnosti, která nastala. Proto kán. 875 CIC vyžaduje, aby při křtu – stejně jako u jiných svátostí, které nelze opakovat – byli přítomni svědci, aby jejich potvrzení dalo osobě odpovědné za vedení matriky nezbytnou jistotu o skutečnosti, kterou je povinna zaznamenat. Svědek nemůže nahradit matriku, protože je pouze prvkem jistoty pro osobu, která má zápis provést.

Dáno ve Vatikánu dne 7. dubna 2025

✠ Filippo Iannone O.Carm.
prefekt

✠ Juan Ignacio Arrieta
sekretář